

El manament de no robar

De Teresa Costa-Gramunt - 30/05/2024

David Fernàndez (Vila de Gràcia, 1974), diputat per la CUP al Parlament de Catalunya entre els anys 2012 i 2015, periodista de base i activista de barri i de país, com a ell mateix li agrada de presentar-se, signa l'assaig *No robaràs*, publicat en la sèrie Deu Manaments de Fragmenta editorial, una iniciativa que pretén repensar els grans temes del Decàleg a ulls de la contemporaneïtat.

Atesos els crèdits intel·lectuals d'aquest activista que, com ell mateix reconeix, té tant de l'esperit de Francesc d'Assís com admira la tasca del bisbe Pere Casaldàliga, tot i declarar-se ateu, els lectors ja poden preparar-se a llegir, esgarrifats, amb dades a les mans, que el manament és absolutament ignorat per aquest 1% més ric del món que acumula, sí, sí, el 63% de la riquesa mundial produïda des del 2020, any que ja coneixem com l'any de la pandèmia. El robatori és, doncs, estructural en la nostra època tan allunyada de qualsevol moralitat que pari els peus al capital, al

poder, que, està clar, no són ens abstractes sinó grups de persones individuals que en aquesta roda frenètica no en tenen mai prou de res en un «ordre caníbal del món», tal com el conceptua David Fernàndez.

A part d'una reflexió filosòfica i antropològica d'aquesta pulsio de l'instint més primari, als capítols de *No robaràs*, David Fernàndez aborda problemes tan greus com l'habitatge, aquí un dret constitucional que és obviat per les mateixes institucions que, en altres àmbits, ens tiren pel cap la Constitució com si fos un martell, així com la negligència en la gestió de l'emergència climàtica, posant petits pedaços per emmascarar la inacció, així com també ens roben el temps –precios per a la vida-, i la salut mental que porta aparellada l'angoixa quotidiana de tanta gent que, treballant, no arriba a final de mes. La indiferència pel malestar d'una bona part de la població és tan sorollosa com els discursos buits de la política populista.

David Fernàndez és un home culte, amb escriptors de capçalera com Sant Agustí, o Gilbert K. Chesterton, entre els clàssics, i els imperdibles Marx i Engels, Karl Polanyi, o Simone Weil, al costat del seu amic Santiago Alba Rico. Cadascú des de la seva autoritat, aquests escriptors aconsellen el que en un conferència va dir el sociòleg Imanol Zubero, a la qual va assistir Fernàndez: no col·laborar en el que es pugui amb el que amb sentit comú veiem que és un robatori descarat en l'àmbit material, així com en l'àmbit metafísic. És a dir: mirar de conservar la tranquil·litat d'esperit i no deixar-nos robar també el nostre criteri.

El pensament crida el pensament, així com les vides d'algunes persones rellevants són com prismes del seu temps i encara de l'esdevenidor, mentre llegia l'assaig de David Fernàndez he

n'empararia. Quan parla de les 'màquines', diu Morris: «Són màquines-estalvia-treball», es diu, però la realitat és que s'acaba intensificant el treball dels que serveixen a les màquines (com els esclaus serveixen als seus amos)».

Qui ho diu, que les màquines estalvien treball? Aleshores i ara són els mateixos interessats a dominar i repartir al seu favor els fruits del treball, que en un altre ordre de la realitat han convertit també en 'mercat' la creació literària: poso aquest exemple perquè em toca de prop. Ho va advertir Elémire Zolla al seu assaig *Eclissi dell'intellettuale*, publicat l'any 1964, quan anticipava que hi havia el perill que els llibres fossin productes industrials i comercials, i que intellectuals i creadors anessin a parar al museu dels dinosaures. «Mai una societat havia estat tan sorda a les advertències de la seva intel·lectualitat», afirma l'escriptor Guillem Frontera.

És on som: només cal fer una ullada a la producció editorial, llevat de les excepcions que encara preserven aquella ànima de la qual ja va parlar Charles Baudelaire, quan va definir el suposat progrés com «la progressiva privació de l'ànima a mesura que domina el progrés de la matèria». És evident. Tot en l'existència prové de la tensió entre els dos pols. Depèn de quin pol alimentem, i també de quina manera equilibrem els dos pols de forma equànime.

Teresa Costa-Gramunt

Teresa Costa-Gramunt (Barcelona, 1951). Dissenyadora d'exlibris i escriptora. Formació artística i humanista: belles arts, disseny gràfic, psicologia, grafologia, italià, cultures orientals i simbologia. Des del 1990 es dedica a la creació literària. Ha publicat una cinquantena de llibres entre assaigs, novel·les curtes, narracions, llibres de viatges, biografies, memòries, poemes i prosa poètica. Col·labora amb articles d'opinió en diversos mitjans.

Premiada en el camp de la narrativa, la poesia i el periodisme.